

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 213/09-8

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 11. júna 2009 predbežne prerokoval sťažnosť Mgr. Ľ. B., L., vo veci namietaného porušenia jeho práv prípisom Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 19621/2008-532/87 z 21. novembra 2008 a prípisom Ministerstva vnútra Slovenskej republiky č. SLV-465-5/PS-2008 z 3. septembra 2008, ako aj vo veci návrhu na začatie konania o súlade § 192 písm. e) zákona č. 73/1998 Z. z. o štátnej službe príslušníkov Policajného zboru, Slovenskej informačnej služby, Zboru väzenskej a justičnej stráže Slovenskej republiky a Železničnej polície v znení neskorších predpisov s čl. 50 Ústavy Slovenskej republiky a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Mgr. Ľ. B. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 12. mája 2009 doručená sťažnosť Mgr. Ľ. B., L. (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia jeho práv z dôvodu nevyhovenia jeho žiadosti o náhradu škody z 26. júna 2008 podľa zákona č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom (ďalej len „zákon č. 58/1969 Zb.“) oznámeného mu

prípísom Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo spravodlivosti“) č. 19621/2008-532/87 z 21. novembra 2008 a vo veci nevyhovenia jeho žiadosti o predbežné prerokovanie jeho nároku na náhradu škody z 3. júla 2008 podľa zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 514/2003 Z. z.“) oznámeného mu prípisom Ministerstva vnútra Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo vnútra“) č. SLV-465-5/PS-2008 z 3. septembra 2008, ako aj o návrhu na začatie konania o súlade § 192 písm. e) zákona č. 73/1998 Z. z. o štátnej službe príslušníkov Policajného zboru, Slovenskej informačnej služby, Zboru väzenskej a justičnej stráže Slovenskej republiky a Železničnej polície v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 73/1998 Zb.“) s čl. 50 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“).

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti uvádza:

„Mám za to, že je vo Vašich možnostiach napomôcť k ukončeniu môjho sporu a preto vám predkladám svoje sťažnosti:

1. Proti Ministerstvu spravodlivosti SR.

Pri prejednávaní mojej veci na okresnom súde v Žiline boli porušené moje ústavné práva podľa Ústavy SR čl. 48 ods. 2, súd nekonal v primeraných lehotách. Za odôvodnené, potvrdené prietahy v súdnom konaní, čo konštatoval aj verejný ochranca práv som sa domáhal primeranej finančnej náhrady vo výške 13.941 EUR (420.000,- Sk) v ktorej je zahrnutá materiálna a psychická ujma ako aj trovy právneho zastúpenia, pričom ministerstvo spravodlivosti moju žiadosť o predbežné prerokovanie náhrady škody, podanú v októbri 2008, odmietlo spôsobenú škodu vyplatiť aj po mojich opätovných výzvach. Vyjadrenie verejného ochranca práv Vám prikladám v prílohe.

2. Proti Ministerstvu vnútra SR.

Podľa Čl. 19 boli porušené moje ústavné práva a vplyvom rozhodnutia Ministerstva vnútra nebola zachovaná moja dobrá povest' a dobré meno. Spod podozrenia som bol právoplatne oslobodený súdom Slovenskej republiky, ale Ministerstvo vnútra odmietlo zrušiť svoje rozhodnutie o mojom prepustení. Rozhodnutie bolo vydané podľa môjho názoru pri nesúlade predpisov. Nepotvrdilo sa, že som spáchal skutok, pričom súd ma v plnom rozsahu oslobodil.

Bolo porušené moje ústavné právo, že každý považuje sa za nevinného, kým súd nevysloví právoplatným odsudzujúcim rozsudkom jeho vinu podľa Čl. 50 Ústavy SR, pričom ministerstvom vnútra SR, bolo vydané rozhodnutie, ktoré neprímeranie proti ústavne zasiahlo do mojich práv. Bol som v roku 2000 nezákonne prepustený zo služobného pomeru príslušníka Polície SR a nebolo rešpektované toto moje ústavné právo. Súd Slovenskej republiky ma za skutok, za ktorý som bol prepustený zo služobného pomeru príslušníka polície SR, spod obžaloby v plnom rozsahu oslobodil v roku 2008. Ministerstvo mi odmietlo vyplatiť spôsobenú škodu 511.850 EUR (15 420 000,- Sk) v ktorej je zahrnutá materiálna a psychická ujma, ako aj trovy právneho zastúpenia, pričom svoju žiadosť o predbežné prerokovanie náhrady škody som zaslal v októbri 2008.

3. Návrh na začatie konania pre nesúlad zákonov Proti ministerstvu spravodlivosti a ministerstvu vnútra SR.

Podľa môjho právneho názoru s poukázaním na množstvo preštudovanej literatúry v oblasti práva a mojej štátnej skúške z práva, zákon o Štátnej službe príslušníkov polície č. 73/1998 Z. z, § 192 ods. e, nemôže jeho právna sila byť väčšia, ako sila Ústavného zákona, že každý považuje sa za nevinného, kým súd nevysloví právoplatným odsudzujúcim rozsudkom jeho vinu podľa Čl. 50 Ústavy SR a preto Personálny rozkaz ministra vnútra SR zo dňa 21. 8. 2000, na základe ktorého som bol zo služobného pomeru prepustený a niesol znaky trestného činu porušuje moje ústavné práva podľa Čl. 50 Ústavy SR. Ja som na základe tohto protiprávneho rozhodnutia Ministerstva vnútra utrpel neprímeranú ujmu. Okresný súd ma v roku 2008 v plnom rozsahu oslobodil.“

Sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd takto rozhodol:

„1. V bode 1.

Navrhujem, aby Ústavný súd zaviazal Ministerstvo spravodlivosti vyplatiť primerané finančné zadosťučinenie a to spôsobenú škodu v ktorej je zahrnutá materiálna a psychická ujma vo výške 13.941 EUR (420.000,- Sk).

2. V bode 2.

Navrhujem, aby Ústavný súd zaviazal Ministerstvo vnútra SR, vyplatiť primerané finančné zadosťučinenie a to spôsobenú škodu v ktorej je zahrnutá materiálna a psychická ujma vo výške 511.850 EUR (15.420.000,- Sk).

3. V bode 3.

Navrhujem, aby Ústavný súd zaviazal Ministerstvo vnútra, vydať novú právnu normu v súlade s rešpektovaním môjho Ústavného práva, aby nemohli v budúcnosti byť policajti prepúšťaní pre porušenie služobnej prísahy zvlášť hrubým spôsobom vo veciach, ktoré nesú znaky trestného činu, tak ako sa to stalo v mojom prípade. Navrhujem aby Ústavný súd zakázal takto porušovať základné práva a slobody podľa Čl. 50 Ústavy SR, podal návrh na úpravu zákonnej normy zákona o PZ č. 73/1998 Z. z. § 192 ods. e a vydal uznesenie, ktoré pozastaví namietanú časť tohto predpisu.

4. V bode 4.

Navrhujem, aby Ústavný súd rozhodol o ustanovení môjho advokáta na zastupovanie v konaní na náklady štátu.“

Súčasne sťažovateľ požiadal o ustanovenie právneho zástupcu bez toho, aby svoje majetkové pomery dokumentoval.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Konanie o sťažnostiach je bližšie upravené predovšetkým v § 49 až § 56 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene alebo zjavne neopodstatnené návrhy môže ústavný súd po predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom všeobecného súdu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom všeobecného súdu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých namietal, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať tú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej realnosť by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (IV. ÚS 92/04, III. ÚS 168/05).

Podľa § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde je ústavný súd viazaný návrhom na začatie konania.

Podľa § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde sťažnosť možno podať v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu. Táto lehota sa pri opakovaní alebo inom zásahu počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o inom opatrení alebo inom zásahu dozvedieť.

1. K žiadosti sťažovateľa zaviazať ministerstvo vnútra a ministerstvo spravodlivosti vyplatiť mu primerané finančné zadost'učinenie

Sťažovateľ žiada, aby ústavný súd prikázal ministerstvu spravodlivosti, ako aj ministerstvu vnútra vyplatiť mu primerané finančné zadosťučinenie, a to za spôsobenú škodu, čo sa týka ministerstva spravodlivosti za škodu uplatnenú podľa zákona č. 58/1969 Zb. a čo sa týka ministerstva vnútra za škodu uplatnenú podľa zákona č. 514/2003 Zb.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy právomoc ústavného súdu poskytovať ochranu základným právam a slobodám je daná iba subsidiárne, t. j. iba vtedy, ak túto ochranu neposkytujú všeobecné súdy.

Namietané porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd teda nezakladá automaticky právomoc ústavného súdu na konanie o nich. Ústavný súd sa pri zakladaní svojej právomoci riadi zásadou, že všeobecné súdy sú ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Pokiaľ ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby zistí, že ochrany toho základného práva alebo slobody, porušenie ktorých namieta, sa sťažovateľ môže domôcť využitím jemu dostupných a aj účinných právnych prostriedkov nápravy pred iným súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku svojej právomoci na jej prerokovanie (napr. I. ÚS 103/02, III. ÚS 70/02). To znamená, že sťažnosť možno ústavnému súdu podať spravidla iba vtedy, ak sťažovateľ ešte pred jej podaním vyčerpal všetky právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho práva poskytuje.

Súčasťou doterajšej judikatúry ústavného súdu je aj právny názor, podľa ktorého princíp subsidiarity právomoci ústavného súdu je ústavným príkazom pre každú fyzickú osobu a právnickú osobu. Preto každý, kto namieta porušenie svojho základného práva, musí rešpektovať postupnosť tejto ochrany a predtým, ako podá sťažnosť ústavnému súdu, musí požiadať o ochranu ten orgán verejnej moci, ktorého kompetencia predchádza právomoci ústavného súdu (IV. ÚS 128/04).

Sťažovateľ žiada, aby ústavný súd svojím príkazom nariadil obidvom ministerstvám, aby „urýchlili“ ukončenie jeho sporu, pritom náhradu škody uplatňuje za prietahy v konaní

vedenom pod sp. zn. 1 T 40/2001, ktoré bolo právoplatne skončené 27. marca 2008, a za nevyhovenie jeho žiadosti o zrušenie personálneho rozkazu ministra vnútra Slovenskej republiky č. p. 263 z 21. augusta 2000.

Z príloh, ktoré sťažovateľ priložil k sťažnosti, vyplýva, že tak ako ministerstvo vnútra, ani ministerstvo spravodlivosti jeho žiadostiam nevyhovelo.

Ministerstvo spravodlivosti odmietnutie žiadosti odôvodnilo takto:

„Podľa citovaného zákona č. 58/1969 Zb., nie je daný právny nárok na náhradu škody za prietah v súdnom konaní, lebo uvedený zákon takúto náhradu škody neumožňuje. Z tohto dôvodu Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky Vašej žiadosti nevyhovelo. Tým odpadol dôvod Vašou žiadosťou sa bližšie zaoberať z hľadiska zisťovania prietahu v súdnom konaní, vedenom na Okresnom súde v Žiline pod sp. zn. 1 T 40/2001.“

Ministerstvo vnútra odmietnutie žiadosti odôvodnilo takto:

„Podľa § 6 ods. 1 zák. č. 514/2003 Z. z. právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím možno uplatniť iba vtedy, ak právoplatné rozhodnutie, ktorým bola škoda spôsobená, bolo zrušené alebo zmenené pre nezákonnosť príslušným orgánom. Súd, ktorý rozhoduje o náhrade škody, je viazaný rozhodnutím tohto orgánu.

Podľa § 9 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z. štát zodpovedá za škodu spôsobenú nesprávnym úradným postupom. Za nesprávny úradný postup sa považuje aj porušenie povinnosti orgánu verejnej moci urobiť úkon alebo vydať rozhodnutie zákonom ustanovenej lehote, nečinnosť orgánu verejnej moci pri výkone verejnej moci, zbytočné prietahy v konaní alebo iný nezákonný zásah do práv, právom chránených záujmov fyzických osôb a právnických osôb.

Podľa § 9 ods. 2 zák. č. 514/2003 Z. z. právo na náhradu škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom má ten, komu bola takýmto postupom spôsobená škoda.

V zmysle uvedených ustanovení zákona č. 514/2003 Z. z. však vo Vašom prípade nedošlo k zrušeniu žiadneho právoplatného rozhodnutia orgánu verejnej moci jeho nadriadeným, resp. na to príslušným orgánom z dôvodu jeho nezákonnosti. Práve naopak, po tom, čo ste podali rozklad voči personálnemu rozkazu ministra vnútra SR, bol tento

rozhodnutím ministra vnútra Slovenskej republiky č. p.: KM-212/PK-2003 z 30. 10. 2003 zamietnutý. Nedošlo teda k zrušeniu personálneho rozkazu ministra vnútra Slovenskej republiky č. p.: 263 zo dňa 21. 8. 2000 nadriadeným orgánom pre jeho nezákonnosť, práve naopak, nadriadený orgán zamietol Váš rozklad a personálny rozkaz ministra vnútra Slovenskej republiky č. p.: 263 zo dňa 21. 8. 2000 potvrdil.“

Ústavný súd v konaní o sťažnosti môže rozhodovať len vo veciach, na ktoré má svoju právomoc ustanovenú v čl. 127 ústavy. Z už citovaného čl. 127 ústavy vyplýva, že do právomoci ústavného súdu nepatrí rozhodovanie o otázkach, ktoré od ústavného súdu požaduje sťažovateľ v súvislosti s uplatnením náhrady škody spôsobenej rozhodnutím orgánu štátu, resp. jeho nesprávnym úradným postupom a spôsobenej orgánom verejnej moci pri výkone verejnej moci. V týchto prípadoch je postup pri poskytovaní ochrany ustanovený tak zákonom č. 58/1969 Zb., ako aj zákonom č. 514/2003 Z. z. Na rozhodnutie, ktorého sa sťažovateľ domáha od ústavného súdu, však ústavný súd nemá právomoc.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd túto časť sťažnosti sťažovateľa odmietol pre nedostatok svojej právomoci.

Čo sa týka časti sťažnosti, v ktorej sťažovateľ konštatuje vo vzťahu k ministerstvu vnútra, že boli porušené jeho ústavné práva (čl. 19 a čl. 50 ústavy), ústavný súd ich vzhľadom na petit sťažnosti považoval za súčasť argumentácie odôvodňujúcej návrh sťažovateľa na rozhodnutie ústavného súdu.

2. K návrhu na začatie konania o súlade § 192 písm. e) zákona č. 73/1998 Z. z. s čl. 50 ústavy

Ústavný súd k návrhu na začatie konania o súlade právnych predpisov, ktorého sa sťažovateľ domáha, uvádza, že zákonná úprava konaní pred ústavným súdom koncipuje konanie o súlade právnych predpisov ako samostatné konanie a nepripúšťa možnosť uskutočniť ich aj v rámci a ako súčasť iného druhu konania pred ústavným súdom. Vychádzajúc z uvedeného možno za opodstatnené návrhy na začatie konania pred ústavným

súdom preto považovať len tie, o ktorých možno konať a rozhodnúť v niektorom z uvedených konaní pred ústavným súdom ako v samostatnom konaní. Takýto postup je v súlade s doterajšou judikatúrou ústavného súdu (I. ÚS 23/99, I. ÚS 29/99).

Pretože prijatiu tejto časti sťažnosti bráni prekážka jej zjavnej neopodstatnenosti, ústavný súd ju po predbežnom prerokovaní odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Nad rámec tohto rozhodnutia ústavný súd v tejto súvislosti uvádza, že aj keby sťažovateľ doručil ústavnému súdu návrh na konanie o súlade označeného ustanovenia zákona č. 73/1998 Z. z. s čl. 50 ústavy, ústavný súd podľa čl. 125 ústavy by jeho návrh odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako návrh podaný neoprávnenou osobou, pretože takýto návrh môže podať podľa čl. 130 ods. 1 ústavy len taxatívne ustanovený okruh aktívne legitimovaných subjektov, a to aspoň päťina poslancov Národnej rady Slovenskej republiky, prezident Slovenskej republiky, vláda Slovenskej republiky, súd, generálny prokurátor Slovenskej republiky a verejný ochranca práv (vo veciach súladu takých právnych predpisov, ak ich ďalšie uplatňovanie môže ohroziť zákonné práva alebo slobody).

Sťažovateľovi však nič nebráni, aby dal podnet na začatie konania o súlade označeného právneho predpisu s ústavou generálnemu prokurátorovi Slovenskej republiky alebo verejnému ochrancovi práv.

Keďže vo všetkých prípadoch išlo o neodstrániteľné nedostatky sťažnosti, ústavný súd sťažovateľa nevyzýval na odstránenie nedostatkov zákonom predpísaných náležitostí sťažnosti, nezaoberal sa dodržaním zákonom ustanovenej lehoty na podanie sťažnosti podľa § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde a ani žiadosťou sťažovateľa o ustanovenie právneho zástupcu.

V nadväznosti na tieto skutočnosti rozhodol ústavný súd tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 11. júna 2009